

21. august 2020

UKA 2020/46

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Inuusuttut 16-it 25-illu akornanni ukiullit sulilersut imaluunniit ilinniakkamik ingerlatsisut amerlisarneqarnissaat siunertaralugu immikkut iliuuseqarnissamut Naalakkersuisut 2026-ip tungaanut aningaasatigut allaffissornikkullu sinaakkutissanik ilaqartumik periusissiamik UPA-mi 2021-mi saqqummeeqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasorta q Múte B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Tunnngavilersuut:

Naalakkersuisut “Suliffeqarneq toqqissisimanartoq - Suliffissaqartitsinermit periusissiaq 2015” suliaraat. Periusissiaq 2018-mi naammassivoq, ilaatigut inuusuttut ilinnialernissaat suliffissaqarnissaallu ukkattarineqarlutik. Ilaatigut kisitsisit ajunngitsunik inerneqartut naliliinermit takutinneqarput,ⁱ inerniliussallu suliffeqarnermut ataatsimoorussamik iliuuseqarnerit qanoq pingaaruteqassusaannik aamma ersarsitsisuulluni. Suliffeqarnermut periusissiap atuunnerani nunatta aningaasarsiorluarnerata sunniuteqarnera Suliffeqarnermut Aatsitassaqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup Copenhagen Economics-imut suliakkiussimasaani ersersinneqarpoq, taamaammallu aningaasarsiorluarneq inuusuttut pisariaqartittatta immikkut iliuuseqarfigineqartariaqarnerat periarfissaqalersippaa.

Naalakkersuisut naliliinerminni periusissiap iluatsiffii isiginiaannarnagit oqaatigaattaq suliassaqaarfik pingaarutilerujussuaq aallartinneqartariaqartoq, tassalu inuusuttut 16-iniit 25-nut ukiullit. Naalakkersuisut naliliinerminni oqaatigaat sulisussanik pisariaqartitsinerup annertuffianni innuttaasut amerlanerit, matumani inuusuttut 16-25-nik ukiullit suli suliffeqarnerup iluanut appakaatsittariaqartut.ⁱⁱ Inuit Ataqatigiit tamanna isumaqatiginerusinnaangilarput. Tamannalu tunnngavigalugu inuusuttut ilinniakkamik suliffeqarlutilluunniit aallartinnissaat siunertaralugu immikkut ittumik iliuuseqarnissaq siunnersuutigaarput.

Immikkut ittumik inuusuttunut iliuuseqarnermi periusissiami misilittagaareersut ineriartortinneqarsinnaasullu atorluarneqarsinnaaneri inissaminiippoq, immikkulli iliuuserisassat qanoq ittuussanersut eqqartorneqartariaqarluni. Naatsorsueqqissaartarfiup ukioq manna aallartittoq ukioq 2018-i aallaavigalugu inuusuttut ilinniarnerat suliffeqarnerallu pillugu saqqummiussaqaarputⁱⁱⁱ. Tassani erserpoq inuusuttut 16-it 25-llu akornanniukiullit 5.557-it imaluunniit 68 pct.-ii ilinniartinnut suliffeqarfinnuunniit

Atassuteqartut, sulili ilinniakkanik aallartitsisimangitsut suliffeqanngitsulluunniit 32 procentiullutik. Kisitsisit taakkunanani amingaataapput suli 16-inik ukioqalersimangitsut aammalu suliffissarsiorlutut nalunaarsimangitsut.

Paasissutissattaq talutippaat ilinniagaqartut ikileriarsimanagerat illua-tuingaanilli suliffeqartut amerleriarsimallutik. Nunatut ilinniarnikkut qaffassarnissamut anguniagaqartillu anguniagaq taanna sapanginnaveersaartariaqarparput, aamma aningaasarsiorluarfimmi. Ilinniagaqarnikkut iliuuserisassat eqqarsaatigalugit immikkut ilinniagaqarfiit eqqarsaatigalugit iliuuseqarnissaq pisariaqartinneqartoq isumaqarpunga.

Paasissutissattaq ersersippaat inoqarfinni suni inuusuttut pillugit unammilligassaqaqarnersugut. Naatsorsueqqissaartarfiup misissuinermini paasisai aallaavigalugit sumiiffiit iliuuseqarfigineqartussat pioreerput. Tamannalu kommunit peqatigilluinnarlugit ingerlanneqarsinnaasutut isigaara. Peqatigisaanilli suliffeqarfiit akisussaaqatannerannik (CSR)-mi

suliaqartut suliamut uunga immikkut ittumut iliuuseriniakkamat suleqataasinnaanerat takorlooruminarpoq.

Inuusuttut sulilernissaat ilinnialernissaallu siunertaralugu suliaqarnermi kommunit misilittagaasa katersorneqarnissaat pisariaqarpoq, iliuitsit misiliisimanerillu ilisimalersimasagut atorlugit suliaq ingerlanneqarsinnaanngorlugu. Taamatuttaarlu periuseqarnermi inuusuttut qanoq pitsaanerpaamik orninneqarsinnaaneri tikkuussiffigineqartariaqarluni.

Politikkikkut nutaaliortitsiviusumik eqqarsartariaqarpugut. Majoriaq nunatsinni ilinniagaqarnissaminnik ingerlariaqqikkusuttunut siunnersuisarpoq, siunnersuisarfik aamma inuiaqatigiittut pisariaqartitarput. Majoriali sannguequtigaa inuit sullinniakkat siammasimmata aajangersimasumik inuusuttunut iliuseqarniarneq killeqarmat. Paasissutissat ilisimasavut naapertorlugit nutaaliarluta eqqarsartariaqaleqqavugut. Iliuseqarnikkut pisortat inerisaanermut atuarfiliortariaqarput, inerisaanermut ilinniarfimmimi inuusuttut 26-it ataallugit ukiullit ilinniariaqqiffinnut ingerlaqqissimangitsut siunissamullu ilinniariaqqinnissamut aallartinnissaminnik eqqarsaateqangitsut atuartinneqarnissaannik neqeroorfigineqartartussanngorlugit. Inerisaanermut atuarfimmimi atuarfiup neqeroortigisinnaasaani timi atorlugu assassorlunilu ilinniarnarit ilinniarneqartassapput ilutigisaanillu atuarneq atuagarsorlunilu atuarneq immikkullu fag-inut atuartumut naleqqussarneqarlutik ingerlanneqartassallutik. Tamaatut ilinniartitseriuseqarnikkut inuusuttut inuttut ineriartornerat piginnaassaallu nukittorsarneqassapput, taamaaliornikkut ilinniariaqqiffiusunut ingerlaqqissinnaanngorlugit suliffeqarfinnut appakaannissaanut piukkunnarsarlugit.

Inuusuttut nunatsinni pisariaqartitatsinnut piginnaanngorsarnissaat anguniarlugu sulinissaq pingaaruteqarpoq, imaalissanngilarmi nunatut aqussinnaanngisatsinnik ilinniartitaaneq ingerlasussatut- killormuuanilli nunatsinni ilinniartitaaneq pisariaqartitatsinnut sammivilertariaqarluni. Aatsaat taamaaliornikkut ilinniartitaaneq nunatsinnut iluaqutaanerpaasoq anguneqarsinnaavoq. Taamaaliorniaruttalu aningaasarsiorluarnitta nalaani ukkatarisariaqarparput, inuusuttagullu immikkut iliuseqarfiginerisigut nunatta inuuniarnikkut anignaasarsiorinnikkullu patajaatsumik inissinnissaa qulakkeerinneqataaffigisinnaallutigu.

Neriuppunga siunnersuut inatsisartunit tigulluarneqarluni suliarineqarumaarttoq.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Periusissiorinnissami aaqqissuulluakkami Naalackersuisoqarfiit attuumassuteqartut peqataatinneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq tamannalu ukiumi ataatsimi A/C fuldmægtigip atorfeqartinneqarneratut, tassa, 500.000 kr.-inik naleqassassoq naatsorsuutigineqarpoq.

Periusissiaq suliniutigineqartunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu naatsorsuutininik imaqassaaq, taamaaliornikkut kingusinnerusukkut nuna tamakkerlugu pilersaarutip atuutilersinneqarnerani akuersissutit ataatsimoortut tunniunneqarsinnaaqqullugit.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Periusssiap piviusunngortinneratigut inuusuttunut ilinniagaqarnissamut suliffeqarnissamullu unammillerartoqartitsisunut periarfissarititaasut pitsanngoriaateqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

ⁱ Periusissiami naliinermi nunatta aningaasarsiorluarnerata sunniuteqaqataaffigisaanik suliffissaqartitsinermut periusissiami suliniutit suliffissarsiorlut nalunaarsukkat inunnik 535-585-inik ikilisissimavaat, tulluarsakkat 1-imiittut suliffissaaleqisut inunnik 335-375-inik ikilisissimavaat, aammalu suliffissaqartitsineq inunnik 295-365-inik amerlisissimavaat

ⁱⁱ https://naalackersuisut.gl/kl-GL/Naalackersuisut/Pisut/2019/11/1311_beskaeftigelsesstrategi

ⁱⁱⁱ Naatsorsueqqussaartarfik, Inuusuttut ilinniarnerat suliffeqarnerallu, 28.januar 2020